

**I. G. SBIERA ȘI BIBLIOTECA CENTRALĂ A BUCOVINEI
RAPOARTELE DE ACTIVITATE PENTRU ANII:
1872, 1873, 1874**

ELENA PINTILEI

**I. G. Sbiera and the Central Library of Bukovina
Activity Reports for the Years: 1872, 1873, 1874**

(Abstract)

In the following pages, we present some documents related to the activity of I. G. Sbiera as custodian and head of the Country Library, post in which he was appointed by Decree no. 302, dated February 23, 1871, and occupied it until 1875.

At the State Archives of the Chernivtsi Region, we discovered the activity reports for the years 1872–1874, bearing Sbiera's signature. The yet unpublished documents were issued in the vocabulary sheet system. In the same archive fund, we have discovered four other documents, which are part of Sbiera's official correspondence with the Country High Committee. We bring them to public attention, in order to highlight the concerns of this Bukovina scholar regarding the collection of the Central Library of Bukovina and its move to the Palace of the Country.

Keywords: Bukovina, I. G. Sbiera, Country Library, reports, letters.

Prin Decretul cu nr. 302, din 23 februarie 1871, Ion a lui Gheorghe Sbiera, la vârsta de 35 de ani, ocupă postul de custode al Bibliotecii Centrale a Bucovinei.

Documente referitoare la activitatea lui Sbiera în calitate de custode și conducător al Bibliotecii Țării se găsesc la Arhivele de Stat ale Regiunii Cernăuți.

Astfel am descoperit rapoartele de activitate aferente anilor 1872–1874, ce poartă semnătura lui Sbiera. Documentele inedite sunt emise în sistemul foii de vocabular. În partea stângă a filei găsim textul în limba germană, iar în partea din dreapta, este prezent textul în limba română. Rapoartele fac parte din dosarul cu numărul cinci, parte constituantă a Fondului *Universitatea Cernăuți*, pe coperta căruia găsim anii în care au fost emise documentele, respectiv 1864–1868. Cu toate acestea, există documente emise între anii 1873 și 1875, și, în cazul de față, ne

Analele Bucovinei, XXVI, 2 (53), p. 595–603, Rădăuți – București, 2019

referim la documentele semnate de Sbiera, cele pe care noi le vom pune la dispoziția dumneavoastră.

În același fond arhivistic, însă în dosarul cu numărul 4, am descoperit alte patru documente, ce fac parte din corespondența oficială a lui Sbiera cu Înalțul Comitet al Țării și le aducem în atenția dumneavoastră cu scopul de a evidenția preocupările cărturarului bucovinean în ceea ce privește colecția Bibliotecii Centrale a Bucovinei și mutarea acesteia în clădirea Palatului Țării.

Am ales să respectăm grafia documentelor, cu excepția cazurilor în care se identifică repetarea unei consoane (ex. înnalte/înalte, înnaltule/înaltule), și am înlocuit apostroful, cu cratima, în următoarele situații: s'au, s'a, într'o, într'un, într'a, adus'o, făcut'o, n'au.

Înalte Comitetele al Țării!

În conformitate cu înaltul emis din 13 Maiu a.c., nr. 1 193, am onoarea de a supune pentru anul 1872 înaltului Comitet în cele ce urmează respectuosul meu raport despre statul bibliotecii centrale a Bucovinei și despre folosirea ei din partea publicului.

1. Statul cărților

În decurgerea anului 1872 biblioteca centrală a Bucovinei s-a mărit cu 392 de opuri în 767 de tomuri și 177 de fașcioare, cari toate se împărțesc între diferitele specialități represintate în bibliotecă, după cum arată tabela alăturată aici. Aici trebuie să observați că din cele 767 de tomuri și 177 de fașcioare au întrat în bibliotecă numai ca completare sau prourmare la 32 de opuri deja existente.

Din acest acrescămînt de 392 de opuri în 767 de tomuri și 177 de fașcioare, 342 de opuri în 702 de tomuri și 146 de fașcioare s-au procurat pentru bibliotecă de către înaltul Comitet al Țării, ear' rămășița de 49 de opuri în 65 de tomuri și 31 de fașcioare au întrat ca daruri dela domnii ce urmează:

Cav. Dem. Popoviciu	4 opuri în	34 de tomuri și	fașcioare
Eugeniu Meședer	14	13	11
E. R. Neubauer	8	13	4
Hermann Schärf	5	2	3
Ion Turcimanoviciu	3	1	3
Ion Berariu	3	1	2
Eugeniu Sucevan	2	–	2
Edmund Trautzel	2	–	2
Comisiunea centrală c. r. de statistică în Viena	2	2	–
Academia Imperială de Științe în Viena	1	–	–
Consistoriul diecesan gr. or. de aici	1	1	–
Școala reală superioară gr. or. de aici	1	1	–
Cosma Gherman	1	–	1
Redacțiunea Patriotului	1	1	–
Rudolf Echardt	1	5	–

Deci după inventariu statul cărților din bibliotecă se înfățișează la finea anului 1872 cu 7 402 de opuri în 10 453 de tomuri și 4 770 de fașcioare, ear' după cataloagele nominale de specialitate, dacă se ia de basă numărarea făcută în anul 1870, se arată cu 7 148 de opuri în 10 261 de tomuri și 3 631 de foșcioare. Suma din urmă este cea mai exactă. Diferența dintre aceste sume provine de acolo, că în inventariu se scriu opurile așa după cum vin în bibliotecă, nelegate, în fașcioare etc., și că la finea anului adese ori sau computat mai nainte ca opuri noave și continuările sau completările opurilor deja existente, precînd în cataloagele nominale de specialitate opurile se însemnă astfeliu după cum se arată în faptă în bibliotecă. Deci spre a sci cu esactitate deplină statul faptic al opurilor din bibliotecă, voi face tot din cinci în cinci ani o computare după cataloagele nominale de specialitate.

În decurgerea anului 1872 s-au legat 400 de cărți.

2. Folosirea bibliotecii din partea publicului

După cum arată ziariul lectorilor, în decursul anului 1872, s-au întîmplat 5 903 de cazuri de folosire a cărților bibliotecii, și anumea: 5 232 în localitățile bibliotecii, ear' 671 prin împrumutare pe acasă.

Numărul cărților folosite este de 9 283 de cărți, și anumea: 7 729 de cărți s-au întrebuintat în localitățile bibliotecii, ear' 1 554 de cărți prin împrumutare pe acasă.

Dintre persoanele cari s-au folosit de cărțile bibliotecii prin împrumutare pe acasă, 78 au fost cauționate cu suma de 845 fl. v.a. Din aceste 78 de persoane 43 și-au radicat cauțiunile în suma de 488 fl. v.a. mai rămînînd la finea anului 35 de persoane cauționate cu suma 360 fl. v.a. Din acești bani, 230 fl. v.a. se află depuși spre fructificarea la casa de pastrare de aici, ear' rămășița de 130 se află în mîinile subscrisului spre satisfacerea retragerilor cauțiunilor și spre acoperirea speselor curente ale bibliotecii.

Cernăuți, într-a 5 Juniu 1873 Custodele bibliotecii centrale a Bucovinei
(espedit în 10/6 1873) Ion Sbiera

Fond 216, inv. 13, dosar 5, 1864–1868, f. 82 + verso – 83.

Înalte Comitetele al Țării!

Cu privire la înaltul emis din 13 Maiu 1873, Nr. 1 193, am onoarea de a supune înaltului Comitet, pentru anul 1873, în cele ce urmează respectuosul meu raport despre statul bibliotecii centrale a Bucovinei și de spre folosirea ei din partea publicului:

1. Statul cărților

Statul cărților bibliotecii centrale a Bucovinei s-a mărit în decurgerea anului 1873, prin cumpărări și dăruiri, cu 196 de opuri în 322 de tomuri și 163 de

fașcioare, cari toate se împărțesc între diferitele specialități reprezentate în bibliotecă, după cum arată tabela alăturată aici. Din aceste 322 de tomuri și 163 de fașcioare, 109 de tomuri și 79 de fașcioare sînt numai completări și continuări la 67 de opuri existente acu' în bibliotecă.

Prin cumpărare au intrat în bibliotecă 34 de opuri în 133 de tomuri și 40 de fașcioare, dintre carile 65 de tomuri și 38 de fașcioare sînt numai completări sau continuări la 28 de opuri existente.

Prin dăruiri necondiționate și nerevocabile au intrat în bibliotecă 195 de opuri în 189 de tomuri și 123 de fașcioare, dintre carile 44 de tomuri și 41 de fașcioare sînt numai completări sau continuări la 39 de opuri ce se aflau acu' în bibliotecă.

Aceste daruri au încurs de la:

	80 opuri	48 tomuri	și 65 fașcioare
1. Biblioteca presidiului consiliului c.r. de miniștri din Viena			
2. Academia imperială de științe din Viena	3	10	2
3. Ministeriul c.r. de agricultură din Viena	1	1	–
4. Ministeriul c.r. de justiție din Viena	3	6	–
5. Ministeriul c.r. de culte și învățămînt din Viena	1	2	1
6. Comisiunea centrală c.r. de statistică din Viena	1	1	–
7. Guvernul c.r. al Țării de aici	3	3	–
8. Comitetul Țării de aici	2	2	1
9. Comitetul Țării din Bohemia	1	4	–
10. Consistoriul metropolitan gr. or. de aici	1	1	–
11. Scoala reală superioară gr. or. de aici	1	2	–
12. Camera comercială de aici	2	1	1
13. Soțietatea autonomiștilor naționali de aici	1	–	1
14. Dr. Alesandru Zota	15	50	–
15. Cavalerul Demetriu Popoviciu	2	4	–
16. Wohlfeil Carol leg. de cărți	18	18	12
17. Rudolf Echardt, tipograf	2	2	–
18. Tomiuc Tit, paroh	2	2	–
19. Miron Ciupercă, studinte	1	1	–
20. Miculiciu Adalbert, prof.	1	–	1
21. Meședer Eugeniu, diurnist	7	5	3
22. Popescul Const., cântărețiu de biserică	1	1	–
23. Ion Sbiera	42	19	36
24. În schimb	4	6	–

Prin dăruiri, vînzări și schimburi s-au înstrăinat în decurgerea anului 1873 din dupletele și cărțile scoase ale bibliotecii centrale a Bucovinei 59 de opuri în 43 de tomuri și 95 de fașcioare, și anume: s-au dăruit penitențiarului din Leina în urma emisului înaltului Comitet al țării din 21 Iuliu 1873, nr. 1 683, 57 de opuri în 40 de tomuri și 95 de fașcioare, ear de cătră mine, s-a vîndut 1 op în 1 tom cu 1 fl. 50 cr. și 1 op în 2 tomuri s-a dat în schimb pentru 4 opuri în 6 tomuri, astfelu încît în realitate biblioteca centrală a Bucovinei s-a mărit în anul 1873 numai cu 137 de opuri în 279 de tomuri și 68 de fașcioare.

Deci după inventariu, statul cărților bibliotecii centrale a Bucovinei ni se înfățișează la finea anului 1873 cu 7 539 de opuri în 10 732 de tomuri și 4 838 de foșcioare, ear' după numărarea făcută în anul 1870 pe baza cataloagelor nominale de specialitate, cu 7 285 de opuri cu 10 540 de tomuri și 3 699 de fașcioare, care sumă din urmă este și cea mai exactă din cauză că în cataloagele nominale de specialitate opurile sunt însemnate după cum provin ele legate și puse în repositorii, precînd în inventariu opurile se înscriu după cum intră ele în bibliotecă fără privire la legarea lor posterioară.

În decursul anului 1873 s-au legat din nou 262 de opuri în 251 de tomuri și 94 de fașcioare.

2. Folosirea bibliotecii din partea publicului

Biblioteca centrală a Bucovinei a avut în anul 1873 de toți 5 605 de cetitori și anumea 4 912 în localitățile bibliotecii ear' 693 prin împrumutare de cărți pe acasă.

Acești cetitori s-au folosit împreună de 9 563 de cărți, și anumea de 7 938 de cărți în localitățile bibliotecii, ear' de 1 625 de cărți prin împrumutare pe acasă.

Dintre cetitorii bibliotecii cu împrumutare pe acasă, 76 de persoane au fost cauționat în anul 1873 cu suma de 821 fl. 4 cr.; în decurgerea anului, 38 de persoane și-au rădicat cauțiunile în suma de 424 fl. și 2 cr., astfel încît la finea anului 1873 au mai rămas cauționat încă 38 de persoane cu suma de 397 fl. și 2 cr. Din această sumă, 280 fl. se află depuși la casa de economii de aici, ear' rămășița în păstrare la mine pentru satisfacerea trebuințelor curente. Asemenea se mai află la mine în păstrare încă 21 fl. 7 cr. de pe desdaunări și vînzări de cărți; pentru banii de pe desdaunări am și comandat cărțile respective, dar n-au sosit încă.

În fine îmi iau libertatea de a atrage atențiunea înaltului Comitet al Țării la o împregiurare foarte însemnată, ca adecă actualile localități ale bibliotecii sînt de tot neajungătoare cu privire chiar la cuprinsul ei de astăzi și la publicul ce o cercetează, și că mai multe repositorii sînt de neaparată trebuință spre a pute așeza potrivit cărțile ce există acu în bibliotecă precum și cele ce tot încurg neconținut prin dăruiri și cumpărări – și a ruga respectuos de a binevoi a despune cele necesare în această privință.

Cernăuți, într-a 26 Mart 1874   Custodele bibliotecii centrale a Bucovinei
Ion Sbiera

Fond 216, inv. 13, dosar 5, 1864–1868, f. 84 + verso – 85.

Înalte Comitetele al Țării!

Cu privire la înaltul emis din 13 Maiu 1873, nr. 1193, am onoarea de a supune înaltului Comitet al Țării, pentru anul 1874, în cele ce urmează respectuosul meu raport despre statul bibliotecii centrale a Bucovinei și despre folosirea ei din partea publicului:

1. Statul cărților

Statul cărților bibliotecii centrale a Bucovinei s-a mărit în decurgerea anului 1874, prin cumpărări și dăruiri, cu 160 de opuri, în 280 de tomuri și 86 de fașcioare, care toate se împărtășesc între diferitele specialități reprezentate în bibliotecă, după cum arată tabela alăturată aici:

Din aceste 280 de tomuri și 86 de fașcioare, 73 de tomuri și 35 de fașcioare sunt numai completări și continuări la 43 de opuri existente acu în bibliotecă.

Prin cumpărare au intrat în bibliotecă ca opuri noave, 30 de opuri în 91 de tomuri și 3 fașcioare, ear' 36 de tomuri și 18 fașcioare ca continuări sau completări la 22 de opuri existente.

Prin dăruiri necondiționate și nerevocabile au intrat în bibliotecă 144 de opuri în 147 de tomuri și 63 de fașcioare, din care 21 de opuri în 37 de tomuri și 17 fașcioare apar ca continuări și completări.

Aceste opuri sunt dăruite de:

	29 opuri	46 tomuri	și fașcioare
1. Dl. D. Al. Zotta	1	—	1
2. D. Rubinstein Sudora	1	—	—
3. Dl. Marian Sim. Fl.	1	1	—
4. Dl. Meședer Eugeniu	1	1	—
5. Societatea pt. cult. și lit. rom. în Bucov.	1	2	—
6. Dl. Cav. Popoviciu Demetriu	4	6	—
7. Dl. Dr. Brand Ed.	1	—	1
8. Școala reală sup. gr. or.	1	2	—
9. Gimnasiul real c.r. din Rădăuți	1	—	1
10. Gimnasiul sup. c.r. de aici	1	—	1
11. Reuniunea germană din Praga	1	—	2
12. Ministeriul c.r. de Culte și inv. d. V.	6	15	1
13. Ministeriul c.r. de agricultură	1	1	—
14. Ministeriul c.r. de justiție	1	6	0
15. Comisiunea centrală c.r. de statistică	1	—	12
16. Guvernul c.r. de aici	1	3	—
17. Pelimon Ales.	1	2	—
18. Biblioteca pres. consil. d. minist.	77	44	43
19. Redacțiunea Buc. Paedagogische Bl.	1	1	—
20. Dl. Echaradt Rud.	2	4	—
21. Comitetul Țării de aici	1	2	—
22. În schimb	10	11	1

În decurgerea anului 1874 am dat din cărțile scoase și din dupelele bibliotecii 6 opuri în 10 tomuri în schimb pentru 10 opuri în 11 tomuri și 1 fașcioară, așa încât în realitate statul cărților bibliotecii s-a mărit în anul 1874 numai cu 154 de opuri în 270 de tomuri și 86 de fașcioare.

Deci după numărarea făcută în anul 1870 pe baza cataloagelor nominale de specialitate, statul cărților bibliotecii centrale a Bucovinei ni se înfățișează la finea anului 1874 cu 7 439 de opuri în 10 810 de tomuri și 3 785 de fașcioare.

În fine trebuie să mai amintesc aici cu onoare și de foarte însemnata dăruire ce a făcut-o bibliotecii domnul Cavalier George Hurmuzachi din succesiunea după răposatul întru fericire Baron Eudoxiu Hurmuzachi, și pe care am adus-o la cunoștința înaltului Comitet prin raporturile mele din 3 Juli 1874, nr. 13 și din 21 August 1874, nr. 19. Cărțile acestea se vor inventaria și cataloga în anul 1875, cu care ocaziune, se va arăta, ori de nu se vor putea separa spre vânzare, pe lângă multele dublete, încă și mai multe cărți defectuoase.

În anul 1874 s-au legat 192 de tomuri și 68 de fașcioare.

2. Folosirea bibliotecii din partea publicului

Biblioteca Centrală a Bucovinei a avut în anul 1874 de toți 6 264 de cititori, și anume 5 638 de cititori s-au folosit de cărțile bibliotecii în localitățile ei, iar 626 de cititori prin împrumutare pe acasă.

Acești 6 264 de cititori s-au folosit împreună de 9 696 de cărți, și anume 8 494 de cărți în localitățile bibliotecii, iar de 1 202 de cărți prin împrumutare pe acasă.

Dintre cititorii bibliotecii cu împrumutare pe acasă, 98 de persoane au fost caucionate în anul 1874 cu suma de 1 116 fl. și 10 cr.; în decurgerea anului, 51 de persoane și-au ridicat cauțiunile în suma de 616 fl. și 4 cr., astfel încât finea anului 1874 au mai rămas caucionate încă 47 de persoane cu suma de 500 de fl. și 6 cr. Din această sumă de 500 fl. și 6 cr., 280 fl. se află depuși la casa de economii de aici, iar rămasă în păstrare la mine pentru satisfacerea trebuințelor curente. Asemenea se mai află în păstrare la mine încă 22 fl. 7 cr. v.a. de pe desdăunări și vânzări de cărți; pentru banii de pe desdăunări am și comandat cărțile respective, dar n-au sosit încă.

Cernăuți, într-a 13 Mart 1875   Custodele Bibliotecii Centrale a Bucovinei
Ion Sbiera

Fond 216, inv. 13, dosar 5, 1864–1868, f. 89 + verso – 90.

Înalte Comitetule al Țării!

Având în vedere unele trebuințe neaparate pentru biblioteca centrală a Bucovinei, am onoarea a ruga cu tot respectul pre înaltul Comitet ca să binevoiască:

A. a procura pentru biblioteca cât mai curînd trei repositoryi pentru cărți după modelul celor existente, spre a feri cărțile de stricaciune necungiurabilă cumulîndu-le unele peste altele și pulberîndu-se zăcînd pe gios, sau pe mese, sau în dulapuri deschise; și

B. a ordona ca și în anii trecuți închiderea bibliotecii cel puțin pe luna lui August a.c. spre a putea svînta cărțile mai ales din unele repositoryi carile au prins umezeală, și spre a le putea scutura de pulbere.

Asemenea cred de necesariu ca într-acest timp podelele odăilor să se lustruiască în parchete, pentru ca astfel de lustruială este mai frumoasă, mai trainică, relativ mai efină și se ține curate mai ușor.

Cernăuți, într'a 10 Iuliu 1872   Custodele bibliotecii centrale a Bucovinei
Ion Sbiera

Fond 216 *Universitatea Cernăuți*, inv. 3, dosar 4, 1863–1867, f. 50–51.

Înalte Comitetele al Țării!

Apropiindu-se timpul feriilor când cărțile din biblioteca centrală a Bucovinei au să se svînteze și să se scuture de pulbere, precum și cu privire la înaltul emis din 15 Noemvre 1872, nr. 1 587, prin care mi s-au împărțit ca proprietărea casei unde este așezată biblioteca, este obligată după contractul de închiriere, a lustrui în timpul feriilor podeaua din cele trei odăi din frunte, am onoare a ruga, cu tot respectul, ca înaltul Comitet să binevoiască a ordona închiderea bibliotecii pe luna lui August a.c.

Cernăuți într-a 18 Iuliu 1873   Custodele Bibliotecii centrale a B.
Ion Sbiera

Fond 216 *Universitatea Cernăuți*, inv. 3, dosar 4, 1863–1867, f. 55.

„Înalte Comitetele al Țării!

Pentru că pîn' la 1 Maiu a.c. biblioteca centrală a Bucovinei trebuie să fie acu strămutată în palatul Țării, îmi iau libertatea a întreba cu tot respectul

1) Cînd voi pute începe cu strămutarea bibliotecii? Căci după socotința mea, localitățile cele noae trebuie să fie deplin adaptate încă înainte începerea strămutării deoarece altmîntea nu va fi cu puțință nici de a așeza repositoriile în mod potrivit și pentru tot de-a una, nici de a deschide în data după 1 Maiu localitățile bibliotecii pentru întrebuințarea publicului.

2) De unde să iau bani pentru strămutarea bibliotecii, căci spesele nu vor fi mici, mai ales atunci dacă voi fi necesitat a pacheta în lăzi toate cărțile bibliotecii și a le strămuta așa de o dată, ear nu pe rînd, repositoriu după repositoriu, după cum ar și fi mai bine, dacă localitățile cele noae vor fi, pînă'n scurt timp, cel tîrziu pînă'n finea lui Mart a.c., deplin adaptate.

3) Pentru că chiar după statul de față al cărților, biblioteca are mare lipsă de repositorii, de aceea m'ași ruga ca înaltul comitet al Țării să binevoiască a despune procurarea a cel puțin opt repositorii ce sînt de neaparată trebuință și cari vor trebui să fie acomodate atît localităților celor noae, cît și repositoriilor existente.

4) Tot o dată m'ăsu ruga ca înaltul Comitet al Țării să binevoiască a mă însciința, cînd adaptarea localităților celor noave va fi atît de înaintată ca să pot chipsui la fața locului modul cel mai potrivit cum să fie așezate repositoriile diferitelor specialități cu privire atît la încăperi cît și la comoditatea întrebuințării lor.

Pentru public, biblioteca voiu închide-o cu finea lui Februaru a.c., lucru ce-l voiu și publica la timpul său.

Cernăuți, într-a 12 Februaru 1875   Custodele bibliotecii centrale a Bucovinei
Ion Sbiera

Fond 216 *Universitatea Cernăuți*, inv. 3, dosar 4, 1863–1867, f. 60–61.

Însciințare

Din cauza strămutării bibliotecii centrale a Bucovinei în palatul Țării, care trebuie să se efeptuească pîn' ntr'a 30 April a.c. biblioteca se va închide în urma emisului înaltului Comitet al Țării dintr-a 14 Decemvre 1874, nr. 2779, într'a 7 Mart a.c. pentru întrebuințarea prea onorabilului public și se va redeschide în palatul Țării (Strada Țurenilor, nr. 783) abia în luna Maiu a.c.

Cernăuți, într-a 1 Mart 1875   Custodele bibliotecii centrale a Bucovinei
Ion Sbiera

Fond 216 *Universitatea Cernăuți*, inv. 3, dosar 4, 1863–1867, f. 62.

